

Cultuur. Voor iedereen, in iedere provincie

Wie cultuur verankert, bouwt aan een provincie waar mensen willen wonen, werken en meedoen.

Kunst en cultuur zijn onmisbaar voor een sterke, leefbare en toekomstbestendige provincie. Maar cultuur floreert niet vanzelf. Provincies vormen daarbij de onmisbare schakel tussen lokale en regionale initiatieven en landelijke ambities. Zij verbinden stad en platteland, houden voorzieningen bereikbaar en zorgen dat culturele kansen niet afhangen van postcode, achtergrond of inkomen. Investeren in cultuur betekent investeren in leefbaarheid, aantrekkelijkheid en vitaliteit in iedere regio.

Waarde van cultuur			Economische waarde		
91% Bezocht kunst & cultuur	68% Beoefende kunst & cultuur	99% Consumeerde kunst & cultuur	€33 mld. 3,3% van het bbp	4,1% van de werkgelegenheid	circa 0,35% van de rijksbegroting gaat naar cultuur
Maatschappelijke waarde		circa €4 maatschappelijke waarde per geïnvesteerde euro in cultuur* circa €11 incl. gezondheids-, welzijns- en productiviteitseffecten			

Dit is waarom provinciale investeringen nodig blijven:

1. Toegang tot cultuur voor iedereen

Cultuureducatie en cultuurparticipatie helpen kinderen, jongeren en volwassenen hun talenten te ontwikkelen en actief mee te doen in de samenleving. Toegang tot cultuur mag niet afhangen van woonplaats, achtergrond of inkomen. Provincies spelen een cruciale rol in het bereikbaar en toegankelijk houden van culturele voorzieningen en programma's, juist ook buiten de stedelijke centra. 91% van de Nederlanders neemt deel aan minstens één culturele activiteit. Ook in het onderwijs is het bereik groot. Provinciale ondersteuningsinstellingen bereiken met hun programma's, advies en ondersteuning het grootste deel van de basisscholen in Nederland. Cultuureducatie met Kwaliteit is daar een belangrijk onderdeel van: via dit programma werden tot en met 2023 bijna 4.300 basisscholen bereikt, ruim 65% van het totaal.

2. Cultuur vergroot de leefbaarheid van steden én platteland

Provincies ondersteunen een sterk cultureel ecosysteem waarin cultuurbeoefenaars, vrijwilligers, professionals en organisaties elkaar versterken. In 2024 beoefende 68% van de Nederlanders kunst en cultuur. Als schakel tussen landelijke voorzieningen en de lokale praktijk zorgen provincies ervoor dat ondersteuning, kennis en middelen in alle regio's terechtkomen. Zonder een sterk provinciaal niveau blijft het culturele stelsel kwetsbaar en bereikt ondersteuning de praktijk niet overal. Zo dragen provincies bij aan een toegankelijk en toekomstbestendig cultureel aanbod in zowel stad als platteland.

3. Cultuur helpt maatschappelijke opgaven vooruit

Kunst en cultuur leveren een belangrijke bijdrage aan burgerschap, gezondheid, participatie, onderwijs, duurzaamheid en de vitaliteit van gemeenschappen. Creativiteit en verbeeldingskracht zijn essentieel bij het vinden van nieuwe oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen en economische opgaven. Ook spelen kunst en cultuur een waardevolle rol bij de ontwikkeling en uitvoering van de omgevingsvisie. SROI-onderzoek bij kunst- en cultuurinitiatieven in de langdurige zorg wijst op gemiddeld circa € 4 maatschappelijke waarde per geïnvesteerde euro.* Provincies kunnen deze verbindingen leggen over domeinen en gemeentegrenzen heen en bijdragen aan het zichtbaar maken van de maatschappelijke impact van cultuur.

4. Cultuur stimuleert innovatie, talent en regionale ontwikkeling

Een sterke culturele infrastructuur maakt provincies aantrekkelijk voor inwoners, bedrijven en werknemers. Provincies ondersteunen talentontwikkeling en creëren mogelijkheden voor makers en cultuuroeefenaars om zich gedurende hun leven te ontwikkelen en door te groeien binnen de regio. Door drempels weg te nemen en ruimte te bieden aan initiatief en vernieuwing, dragen zij bij aan innovatie, economische ontwikkeling en een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Dit belang blijkt uit het feit dat cultuur en media in 2022 € 33 miljard toevoegden aan het bbp (3,3%) en goed waren voor 4,1% van de werkgelegenheid. Daar staat tegenover dat circa 0,35% van de rijksbegroting rechtstreeks naar cultuur gaat.

De Raad van Twaalf vraagt provincies om:

- Cultuureducatie, cultuurparticipatie en cultuur als kerntaak van provinciaal cultuurbeleid te erkennen, structureel te ondersteunen en mee te laten stijgen met inflatie en bevolkingsgroei.
- Te investeren in een sterke provinciale infrastructuur voor cultuur, amateurkunst, bibliotheken, erfgoed en talentontwikkeling, gericht op verbinden, kennisdeling en spreiding.
- Cultuur toegankelijk te maken voor alle inwoners, met bijzondere aandacht voor regionale spreiding en bereikbaarheid in zowel stedelijke als landelijke gebieden.
- Kunst en cultuur actief te verbinden aan maatschappelijke opgaven op het gebied van welzijn, gezondheid, leefbaarheid, burgerschap en duurzaamheid.
- Vernieuwing, innovatie en samenwerking tussen cultuur, onderwijs, zorg en bedrijfsleven te stimuleren.
- De Fair Practice Code, Governance Code Cultuur en Code Diversiteit & Inclusie actief te onderschrijven, ondersteunen en toe te passen.

De provinciale ondersteuningsinstellingen, verenigd in de Raad van Twaalf, inspireren en stimuleren daarom provincies om van cultuur een prioriteit te maken in de nieuw te sluiten coalitieakkoorden. Onze oproep aan alle nieuwe Provinciale Statenleden is:

Geef cultuur een prominente plek in het coalitieakkoord, daarmee investeert u in mensen, gemeenschappen en de toekomst van uw provincie.

De Raad van Twaalf,

Cultuur Oost, Cultuurkwadraat, Huis voor de Kunsten Limburg, Stichting Kunst & Cultuur, Kubus, Kunst Centraal, Kunstgebouw, Kunstloc Brabant, Keunstwurk, Plein C, RijnBrink, VRIJDAG, ZimiHC.

Bronvermelding: De Cultuurmonitor 2025, CBS (2025), Raad voor Cultuur (2024), LKCA, Vrijtijdsomnibus 2024, Kijk eens wat er staat (2025), CBS Satellietrekening cultuur en media 2022, de Rijksbegroting en onderzoek van ZonMw/SROI.

Wat doet de Raad van Twaalf?

In elke provincie zijn één of meer organisaties actief die het provinciale cultuurbeleid ondersteunen en uitvoeren. Deze organisaties hebben zich verenigd in de Raad van Twaalf. Samen zetten zij zich in voor de verduurzaming en verankering van het provinciale cultuurbeleid. Afhankelijk van de opdracht in de betreffende provincie richt de Raad van Twaalf zich op informatievoorziening en advisering, het bieden van ondersteuning en bemiddeling, deskundigheidsbevordering en productontwikkeling. Daarnaast verzorgen de aangesloten organisaties lesaanbod en facilitaire ondersteuning en denken zij mee over financieringsmogelijkheden en fondsen.